Postexilische profeten
(5) Zacharia 9:11–11:17

Driebergen, 8 januari 2019

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zach. 9:11–11:17

Het Messiaanse rijk; bevrijding en terugkeer; de twee herders

Onderverdeeld:

I. Zc 9:11–10:12 (1e les)

II. Zc 11 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 9:11-12

Vgl. vs9v zegevierende intocht van de Messias > wegdoen wapentuig > wereldvrede (vgl. Js 9:5v.; Mi 5:1-5)

Vs11 nog steeds ‘dochter Sions’ (= Jeruzalem) aangesproken: omwille van het bloed van het Sinaïtisch verbond

Vs11b de ballingen onder de volken (vgl. Jr 38:6)

Vs12 de ‘burcht’: Jeruzalem; lett. ‘gevangenen van hoop’

‘Dubbele restitutie’: vgl. Js 40:2; 61:7 (contrast: Jr 16:18)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 9:13

Vs13 God gebruikt Juda (2 stammen) & Efraïm (10 stammen) als ‘wapens’ tegen *Javan*, lett. Ioniërs (Grieken); hier: álle kustbewoners van de Middellandse Zee?

Rabbijnen: 1e vervulling: overwinning van de Makkabeeën over de Griekse (‘Ionische’) heersers van het Syrische rijk (afsplitsing van Alexanders Grieks-Macedonische rijk) (Dn 11: de ‘koning van het Noorden’)

Voorbode van het Messiaanse rijk!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 9:14

Vgl. de Koning op een ezel (vs9, 1e komst) met vs14: de verschijnende, bazuin blazende JHWH (vgl. Mt 24:31; 1Ko 15:52; 1Ts 4:16; Op 8:2; 10:7; 11:15, 2e komst)

Jesjoea God & Mens in één persoon! (vgl. Js 31:4v.; Zc 14:5 en Hd 1:11; zie ook Ml 3:1; 4:2; zelfde spannings-veld in Dn 7:13 < > 22)

Pijlen: vgl. Ps 45:6 (God als Boogschutter)

Zuiderstormen: extra dreigend (vgl. Js 21:1)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 9:15-17

Vs15 1e vervulling d.m.v. de Makkabeeën (Dn 11:29-35): vol v.h. bloed van hun vijanden, zoals de hoeken v.h. altaar druipen van bloed (Rasji: … v.d. plengoffers)

Vs16 beeldwisseling van leger naar kudde: God beschermt zijn schapen: ze zijn als schitterende juwelen in zijn hand (de 'glinsterende' schapen op de berghelling?)

Vs17 Israëls geluk & schoonheid (Messiaanse rijk): koren & most in overvloed (vgl. het 'beloofde land')

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:1

10:1 direct vervolg van 9:17: vruchtbaarheid van het land afhankelijk van de seizoenregens, die van JHWH moeten komen (‘regen des hemels’, Dt 11:11)

‘Late regen’: ook geestelijke betekenis: vgl. Hs 6:3; Jl 2:23-20 (‘spade regen’: Gods zegen in de eindtijd; vgl. uitstorting Heilige Geest: vgl. Js 44:3; Jl 2:28)

Bliksemschichten: kondigen de nodige regens aan: voor iedereen zal er genoeg regen (dus vruchtbaarheid) zijn

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:2v.

Vs2 contrast met de valse goden: Jr 14:22 (‘goden’ geen regen, God wel), terafim, waarzeggers, valse dromen > ronddwalen zonder herder; vgl. Nm 27:17; 1Kn 22:17; Ez 34:8 > Mt 9:36, d.i. tijdens Jesjoea’s 1e komst)

Vs3-12 zegevierend herstel van Israël en Juda: vs3 eerst oordeel over de vreemde overheersers (‘[valse] herders, bokken’, vgl. Js 14:9; Ez 34:17)

‘Ziet om naar de kudde’: Jesjoea’s 2e komst: de schapen worden een strijdros, waarop JHWH/Messias gezeten is

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:4v.

‘Uit hen’ de hoeksteen (Ps 118:22), de tentpin (Js 22:23), de strijdboog, de *nogés* (hier niet ‘onderdrukker’ maar ‘machthebber’, vgl. Js 60:17; vgl. *negus* in Ethiopië)

Beeld van de Messias, maar in 1e instantie collectief bedoeld: strijd van de Makkabeeën > de ‘helden’ van vs5, strijdend in de straten (onder de zegen van JHWH) tegen de strijdrossen van de Syriërs

Ook hier: Makkabeese herstel voorbode van het Mess. rijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:6

Vs6 hier nog duidelijker het Messiaanse rijk vanwege

- hereniging van ‘Juda’ en ‘Jozef’ (Efraïm; vgl. vs7; 9:13; Js 11:12v.; Ez 37:15-28)
- terugkeerprofetie: terug naar het beloofde land (ook vanaf Js 11:12; vgl. Ez 36-39)

Gevolg: herstel van de oude verhouding met God (‘alsof er nooit iets gebeurd is’; vgl. Jr 31:34c)

God luistert weer naar de gebeden van zijn volk!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:7v.

Vs7 hier opnieuw ‘Efraïm’ (Jozefs eerstgeborene; stam van Jozua & Jerobeam; altijd Juda’s concurrent)

Vreugde door wijn: vgl. Dt 14:26; Rt 9:13; Ps 104:15

Kinderen: hebben niet alle beproevingen meegemaakt, maar verheugen zich wel in de uitredding

Vs8 God ‘fluit’ de ballingen terug, zoals de herder zijn schapen bijeen fluit

Weer even talrijk als vroeger [vgl. Shoah]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:9

Vs9 vaak vertaald: ‘Al had Ik hen… gezaaid’, maar lett. ‘Ik *zal* hen onder de volken zaaien’!

Aankondiging van een nieuwe Diaspora (nl. in 70 n.C.)!? (hier dan wel erg kort aangegeven)

Een joodse uitleg: de zegen van de vruchtbaarheid begint al terwijl zij nog verstrooid zijn onder de volken [!?]

Weer aan God ‘(terug)denken’ (zich Hem herinneren) > terugkeren/zich bekeren tot Hem

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:10

Vs10 Egypte en Assyrië: dé landen van vroegere ballingschappen (maar Israël wordt tevens teruggebracht van de ‘einden der aarde’, Js 11:12 enz.)

Gilead (oost) & Libanon (noord): behoren niet tot het Heilige Land in engere zin > de weidsheid van het land in het Messiaanse rijk

Zelfs dat niet genoeg: het nieuwe land strekt zich uit van de Wadi el-Arisj tot de Eufraat! (vgl. Gn 15:18)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:11

Vs11 lastig vers! Wie onderwerp? God of het volk? ‘Zee van benauwdheid’?

HSV wellicht correct: God gaat door de zee die het volk benauwdheid bracht/brengt (de Schelfzee?) & brengt de golven van de zee tot bedaren

De Nijl & de Eufraat worden ‘verslagen’: kunnen de ballingen niet langer tegenhouden: hun trots & scepter tenietgedaan (vgl. Js 11:15v.!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 10:12

Vs12 God spreekt: '*Ik* zal hen sterken in JHWH', dus in Mijzelf: het volk heeft geestelijke kracht nodig (NT: Heilige Geest: Jl 2 > Hd 2)

'Gaan/wandelen': Hebr. *halach* (vgl. *halachah*, delen van de Talmoed die de juiste leefwijze van de *tsaddiq* behandelen: Ef 5:2,15 kijk uit hoe je 'wandelt')

Bovenal: 'wandelen *met God*': vgl. Mi 6:8 (en Henoch, Noach, Gn 5:22; 6:9)

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:1-3

Vs1 ‘moderne uitleg’: vervolg van Zc 10: weeklacht over de ondergang van de nabuurvolken (vooral Egypte & Assyrië): deuren openen voor de invasiemacht (Alexander de Grote > Romeinen > eindtijd)

Vs2 ‘ceders, cypressen, eiken’: machthebbers; vgl. ‘ceders’: Assur: Js 10:33v; Ez 31:3vv.; Egypte Ez 31:10vv.

Vs3 ‘herders’: heersers (van de naties? van Israël? Ez 34:1-10) > ook de ‘bomen’ langs de Jordaan gevallen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:1

Vs1-3 in de Talmoed (Joma 39b) is dit een profetie over de ondergang van de 2e tempel!! Toelichting:

Vanaf jaar 30 n.C. (dood & opstanding van Jesjoea!!)

(a) verscheen het lot ('Voor JHWH') niet langer in de rechterhand van de hogepriester, maar in de linkerhand

(b) het rode koord van de zondebok werd niet langer wit (zoals voorheen: teken dat de verzoening geschied was)

(c) het 'eeuwige licht' in het heiligdom ging uit

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:1v.

(d) de deuren van het heiligdom gingen uit zichzelf open (wat niet de bedoeling was)

Vooral vanwege dit laatste profeteerde rabbi Jochanan ben Zakkai (stichter van het rabbijnse jodendom) op grond van Zc 11:1 (tempel gemaakt van ceders van de Libanon; vgl. 1Kn 10:21 Salomo's paleis: 'Woud van de Libanon'!) dat ook déze tempel door brand zou worden verwoest! (Wat in 70 n.C. inderdaad gebeurde)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:1v.

Link tussen de jaren 30 (kruiswerk van Jesjoea) & 70 (oordeel over stad & tempel! vgl. Mt 24 & 25)

Precies 40 jaren duurde Gods geduld nog: lengte van een generatie; vgl. Mt 24:34, wat trouwens geen grond voor het preterisme is)

Ook lengte van Gods beproeving (dagen óf jaren; vgl. woestijnreis, verblijf van Mozes op de Sinaï, reis van Elia, Jesjoea in de woestijn)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:4

Contrast met voorgaande: vs4vv: Zc (als type van de Messias!) opgeroepen de rol van een *goede* herder van de *valse* herders over te nemen; wat betekent deze raadselachtige parabel!?

- Rasji denkt aan verleden (tot aan Babyl. ballingschap)
- Ibn Ezra aan de Makkabeese tijd
- Kimchi aan de Messias!! vgl. vs13: inderdaad Messiaans (Mt 27:9v.)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:5v.

Vs5 N.B. *slacht*schapen: vgl. 1e komst van Jesjoea: ‘kopers’ kunnen de Romeinen zijn, ‘verkopers’ de joodse leiders, ‘herders’: Herodes c.s.: allen zoeken hun eigen voordeel; kudde ter slachting opgeschreven

Vs6 eindtijd: bewoners van het land (niet: aarde) door God overgegeven aan elkaar én aan hun ‘koning’ (Anti-christ?) > ‘grote verdrukking’ (Jr 30:7; Dn 12:1) > nieu-we Leider nodig! (Makkabeeën > Messias)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:7

Vs7 ‘de ellendigste van de schapen’: vgl. Js 29:4; Zf 3:12; Zc 12:8; ook Mt 5:3,5 (‘arm van geest’)

Staf: de herder heeft een stok (tegen vijand) & een staf (om de kudde te leiden) (vgl. Ps 23:4): hier twee symbolische staven:

- *No^{c}am* (‘Lieflijkheid’): de kudde goed gezind zijn (contrast: de huurling van Jh 10:13)
- *Ch’bilim* (‘Samenbinding’): de kudde bij elkaar houden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:8

Vs8 geduld verloren jegens de valse leiders >> terzijde gesteld (rabbijnen: ‘vroegere koningen van Israël?’)

In de nadagen van Jesjoea: Mt 22:15v.,23!: ‘drie herders’: farizeeën, herodianen, sadduceeën (de geestelijke misleiders van het volk)

Algemene toepassing voor *alle* geestelijke leiders die eigenlijk *mis*leiders zijn: *Hij* heeft een afkeer van *hen*, *zij* hebben een afkeer van *Hem*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:9-11

Vs9 de kudde Israël met zijn valse herders prijsgegeven aan de vijand: de schapen gaan zelfs elkáár te lijf (vgl. 1e én 2e komst van de Messias)

Vs10 staf *Noʿam* verbroken: God trekt zijn gunst terug; ‘verbond’ met de volken (om Israël geen kwaad te doen) opgeheven > Israël ten prooi aan de volken

Vs11 de ‘ellendigste’ schapen (het getrouwe overblijfsel van Israël) verstaan het woord van JHWH

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:12v.

Vs12a de herder vraagt loon voor de bewezen diensten: de mensen mogen zelf aangeven wat Hij waard is

Vs12b dertig sikkels is slechts de waarde van een slaaf (Ex 21:32): dus een beledigend laag salaris (vgl. Hs 3:2 prijs van de vrouw komt ook neer op 30 sikkels)

Vs13 JHWH: dat is de (zg.) 'heerlijke' waarde waarop *Ik* geschat ben! (N.B. verbinding Messias < > JHWH: God de eigenlijke Herder van zijn volk)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:13v.

‘Geef het maar aan de pottenbakker’; vervulling in Mt 27:7-10 (levert Messiaanse sleutel voor hele passage!)

Vs14 Messias door het volk beledigd > verworpen > daarmee valt Israël uiteen (gesymboliseerd door de gebroken staf *Ch’bilim*)

Vgl. 13:7 herder geslagen > schapen verstrooid (hier geïllustreerd aan de hand van de al veel vroegere breuk tussen Israël en Juda; vgl. Ez 37:17)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:15

Vs4-17 profeet moet de rol van 2 herders spelen:

- vs4-14 de goede (maar verworpen) herder
- vs15-17 de ‘dwaze’ herder (15), ‘nietige (nietswaardige)’ herder (17)

Sleutel wellicht Jh 5:43: Jesjoea < > Antichrist

Vs15 uitrusting van de herder: herderskleed, stok, staf, fluit, herderstas; verschil met de goede herder zit in de *toepassing* van deze basale uitrusting

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:15v.

Vs15 rabbijnen: Herodes! Anderen: de nietswaardige Ptolemaeus IV Philopater, de verraderlijke hogepriester Alcimus (tijd van de Makkabeeën)

Uiteindelijke betekenis: de Antichrist (indien althans opgevat als heerser over Israël; vgl. Js 30:33; 57:9; *vgl*. de twee gestalten in Op 13: het beest & de valse profeet)

Beschrijving: vgl. Ez 34:1-6: niet alleen verwaarlozing, maar ook uitbuiting > verwoesting van de kudde

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:16

Omkering van de negatieve beschrijving levert precies de goede herder op:

- omzien naar het schaap dat uitgeroeid dreigt te worden
- het afgeweken schaap opzoeken & terugbrengen
- het gewonde schaap genezen
- het uitgeputte schaap verzorgen

Vgl. Jesjoea (Lk 15:1-7; Jh 10:1-16) & de taak van de ‘herders’ in de Gemeenten! Hd 20:28; Ef 4:11; 1Pt 5:1-4

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019

Zc 11:17

Vs17 lett. de herder der ‘nietigheid’

Over hem het zwaard van het oordeel afgeroepen: over zijn *arm* (geen kracht meer, waarmee hij de schapen had moeten beschermen) & zijn *rechteroog* (geen zicht meer, waarmee hij de schapen had moeten bewaken)

Contrast: 13:7 hetzelfde zwaard keert zich daar tegen de *goede* Herder! (over ieder mens komt Gods zwaard: óf plaatsvervangend over Jesjoea, óf over de zondaar zelf)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2019